

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 4151/2021
22.11.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез председника већа, Весне Станковић, Радославе Мађаров, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца Републике Србије, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде из Београда, чији је заступник Државно правобранилаштво из Београда, против туженог АА из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Панчеву Гж 754/20 од 26.01.2021. године, у седници већа одржаној 22.11.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Вишег суда у Панчеву Гж 754/20 од 26.01.2021. године, као изузетно дозвољеној ревизији.

УКИДА СЕ пресуда Вишег суда у Панчеву Гж 754/20 од 26.01.2021. године и предмет враћа том суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П 107/2020 од 29.09.2020. године, усвојен је тужбени захтев и обавезан је тужени да тужиоцу исплати на име накнаде за коришћење пољопривредног земљишта за агро-економску годину 2012/2013 годину, износ од 959,06 евра у динарској противвредности према средњем курсу НБС на дан исплате, са затезном каматом која се утврђује у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање, увећане за осам процентних поена, по Закону о затезној камати, од дана подношења тужбе до исплате. Обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 49.500,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Панчеву, Гж 754/20 од 26.01.2021. године, преиначена је наведена првостепена пресуда, тако што је као неоснован одбијен наведени тужбени захтев, као и захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка, а тужилац обавезан да туженом накнади трошкове поступка у износу од 50.012,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи применом члана 404. Закона о парничном поступку, и уз ревизију доставио пресуду Вишег суда у Панчеву Гж 339/18 од 05.06.2018. године,

донету у битно истоветном чињенично-правном спору, којим је правноснажно усвојен тужбени захтев.

Врховни суд је установио да су у конкретном случају испуњени законски услови да се о изјављеној ревизији тужиоца одлучи као изузетно дозвољеној ради уједначавања судске праксе применом члана 404. ЗПП и одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући правноснажну пресуду у смислу члана 408. ЗПП, овај суд је оценио да је ревизија тужиоца основана.

Предмет спора је захтев тужиоца за исплату накнаде за коришћење пољопривредног земљишта - парцела ..., .. и .. уписаних у лист непокретности број .. КО ... у агроекономској 2012/2013.години.

Према чињеницама које је првостепени суд утврдио, у листу непокретности бр. .. к.о. ... уписане су парцеле бр. .. њива 4.класе од 1ха 72а 65м, парц. бр. .. њива 4.класе од 68а 35м² и парц.бр. .. њива 4.класе од 61а 82м², укупне површине 3ха 02а 82м², као својина Републике Србије, корисник Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Није спорно да је претходнику туженог, његовој покојној мајци ББ из ..., решењем Комисије за вођење поступка и доношење решења по захтеву за враћање земљишта Општине Алибунар од 17.04.1992.године, усвојен захтев за враћање земљишта које је одузето ранијем сопственику ВВ, бившем из ..., и да је Комисија утврдила да нису испуњени услови за враћање одузетог земљишта наведеног у образложењу тог решења, већ да ББ и други законски наследник ранијег сопственика имају право на накнаду у другом одговарајућем земљишту. Истим решењем је одређено земљиште које се даје у накнаду као друго одговарајуће земљиште, тако да се конкретно ББ утврђује право својине на топографским парцелама: .. њива Угар 4.класе од 2ха 34а 47м² и .. њива 6.класе површине 1ха 44а 07м² и 4.класе површине 10а 47м², све у к.о. ..., укупне површине 3ха 89а 01м².

У извештају Службе за катастар непокретности од 27.12.2018.године је наведено да су парцеле број .. и број .. формиране деобом табли 1992.године у поступку враћања земљишта и да је увођење у посед рађено на захтев Комисије за све учеснике у поступку којима је надељена земља. Ови наводи доведени у везу са садржином решења Комисије од 17.04.1992.године упућују да је мајка туженог уведена у посед пољопривредног земљишта од стране Комисије, укупне површине 3ха 89а 01м². Увођење у посед је извршено пре правноснажности решења о враћању земљишта. Оно је у даљем поништено и у поновном поступку донето ново решење од 20.06.2002. године којим је утврђено право својине на непокретностима уписаним у к.о. ...: парцели .. њива 4.класе од 61а 82м² (уместо на парцели ..) и парцели .. исте површине и класе као и у претходном решењу, у корист следбеника пок. ББ, укупне површине земљишта 2ха 16а 36м² по овом решењу, што је за 1ха 72а 65м² мање од површине земљишта у чији је посед претходница туженог била уведена у 1992.години од стране Комисије надлежне да решава о враћању земљишта. Решењем Министарства финансија и економије од 14.03.2003.године поништено је и решење о враћању

земљишта од 20.06.2002.године и предмет враћен првостепеном органу на поновни поступак и одлучивање. Ново решење није донето.

Првостепени суд је утврдио да земљиште у чији посед је претходница туженог уведена у 1992.години, наставио је да користи тужени.

Тужбом у овом поступку тужилац од туженог потражује накнаду за коришћење парцела ..., .. и ..., укупне површине 3ха 2а 82м²,у економској 2012/2013 години.

По становишту првостепеног суда, тужилац је власник земљишта и основано потражује накнаду за његово коришћење - измаклу корист, јер је тужени предметне парцеле у агроекономској 2012/2013 години обрађивао без правног основа и не може се сматрати савесним држаоцем парцеле 3268/1 јер је још од 1996.године имао сазнање да парцеле по неправноснажном решењу Комисије за враћање земљишта нису могле да буду предмет заоставштине његове мајке ББ, као што је имао и сазнање да решење Комисије није правноснажно.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца ради исплате тражене накнаде за коришћење пољопривредног земљишта за агроекономску 2012/2013 годину, из разлога што се тужени заједно са својим правним претходником не може сматрати бесправним корисником пољопривредног земљишта у чији је посед уведен у поступку који се води по захтеву поднетом на основу Закона о начину и условима признавања права и враћања земљишта које је прешло у друштвену својину по основу пољопривредног земљишног фонда и конфискације због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа („Службени гласник РС“ бр 18/91), а у којем је извршено увођење у посед пре правноснажности решења о враћању земљишта, с тим да у неразумно дугом трајању од 30 година још увек није донето коначно и правноснажно решење о враћању земљишта, због чега не ужива правну заштиту захтев тужиоца да му тужени исплати накнаду за коришћење пољопривредног земљишта у државној својини. По оцени другостепеног суда, на страни туженог нема несавесности и неправилности у поступању, него неправилности постоје на страни тужиоца чији су органи поступали супротно члану 6. став 5. Закона о начину и условима признања права и враћања земљишта које је прешло у друштвену својину по основу пољопривредног земљишног фонда и конфискацијом због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа („Службени гласник РС“, бр. 18/91) извршеним увођењем у посед правног претходника туженог пре правноснажности решења о враћању земљишта, и дуговременским недошењем коначног и правноснажног решења о враћању земљишта, следом чега тужилац не ужива правну заштиту да му тужени исплати накнаду за коришћење пољопривредног земљишта у државној својини, посебно што на начин рада комисије и дужину трајања поступка није имао утицаја.

Ревизијом тужиоца се оспорава закључак о савесности туженог, наводима да се такав закључак не може засновати на пракси да је Комисија за враћање земљишта Општине Алибунар давала налог РГЗ-СКН Алибунар да уводи у посед непокретности и пре правноснажности решења о враћању земљишта и да се због тога тужилац ослобађа обавезе плаћања накнаде за коришћење земљишта у државној својини које још увек није правноснажно и коначно му додељено у својину. Ревидент овим у

суштини оспорава правилност примене материјалног права од стране другостепеног суда код оцене о неоснованости тужбеног захтева.

По оцени Врховног суда, ревизија је основана у оспоравању правилности примене материјалног права од стране другостепеног суда, из разлога који следе.

Другостепени суд основаност тужбеног захтева у овом спору није ценио у складу са члановима 38. и 39. Закона о основама својинско-правних односа, према којима је савесност државине одлучна чињеница за обавезу плаћања накнаде за коришћење туђе ствари, јер такву обавезу нема држалац који је савестан све дотле док његова државина има тај квалитет. У конкретном случају, правни претходник туженог је уведен у посед парцела .. и .. укупне површине 3ха 89а 01м², на основу неправноснажног решења Комисије за враћање земљишта од 17.04.1992. године (када би се могао сматрати савесним држаоцем), али након што је то решење поништено новодонетим решењем од 20.06.2002. године парцела .. није дата као накнада за земљиште одузето његовом правном претходнику, већ друга парцела .. мање површине, о којој података нема да је тужиоцу предата у државину, као што је случај био са парцелом .. обухваћеном и тим новодонетим решењем. Парцела .. к.о. ... није обухваћена ни једним од наведених решења. Ова чињеница није узета у обзир, као ни околност да је нејасно остало да ли је тужени у утуженој економској години био у поседу парцела .. и .., како тужилац тврди код тражења накнаде за коришћење три парцеле од туженог, које по утврђењу суда имају укупну површину 03ха 02а 82м².

Чињенице на којима је тужбени захтев заснован морају бити утврђене с поуздањем, а оценом о основаности тужбеног захтева у овој правној ствари треба размотрити још и питање о држању тужиоца у спорном односу, како би се на ваљаним разлозима засновао закључак да ли је оправдано дати правну заштиту његовом захтеву према туженом за исплату накнаде за коришћење пољопривредног земљишта у државној својини.

Наиме, тужба против туженог ради исплате новчане накнаде за коришћење земљишта у економској 2012/2013 години, поднета је 20.08.2018. године.

Података нема да је од стране тужиоца тужбом тражена предаја поседа земљишта у односу на туженог.

ОвOME пажња није посвећена, као ни питању савесности у коришћењу правима, које подразумева уздржавање од поступака којима се може изазвати штета односно поступања у складу са дужношћу да се спречи, отклони или умањи штета.

У конкретном случају, треба имати у виду да у питање није доведено право признато решењем Комисије о усвајању захтева претходнице туженог, да уместо одузетог земљишта ранијег имаоца, накнаду оствари у другом одговарајућем земљишту, али у којем конкретно земљишту засад још није одлучено правноснажним и коначним решењем. Код таквог стања ствари, потребно је размотрити питање о ставу тужиоца код опредељења да на релевантан начин, подизањем одговарајуће тужбе, не захтева предају поседа, а захтева исплату новчане накнаде за коришћење земљишта у односу на тужиоца као лице које терети да земљиште држи без правног основа.

Другостепени суд ће у поновном поступку поступити по примедбама из овог решења и изнова ће донети одлуку којом ће дати одговарајућу оцену о правном значају чињеница и питања на које је указано.

Из изнетих разлога, на основу члана 416. став 2. ЗПП Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић